

Godišnje izvješće o provedbi provedbenog programa za 2022. godinu
MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOG SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE
POLITIKE

PREGLED STANJA U UPRAVNOM PODRUČJU

Unaprjeđenje radnog zakonodavstva (Mjera 18.), sastoji se od redefiniranja nekoliko propisa iz područja radno-pravnog zakonodavstva. Za 2022. godinu bilo je, između ostalog, predviđeno donošenje izmjena i dopuna Zakona o radu, kao i donošenje Zakona o suzbijanju neprijavljenoga rada.

Na tržište rada od velikog su utjecaja pojačano korištenje mogućnosti rada izvan poslovnih prostora poslodavca zbog razvoja informatičko-komunikacijskih tehnologija i novih načina rada, a koji su se načini rada intenzivirali nakon posljedica epidemije bolesti uzrokovane virusom COVID-19. U takvim okolnostima javila se potreba poboljšati radne uvjete i dodatno zaštiti radnike kao slabiju stranu ugovornog radno pravnog odnosa, ali i pružiti poslodavcima mogućnost za fleksibilnije poslovanje i podizanje konkurentnosti. Nadalje, zbog nedostatke radne snage na tržištu, radnici su došli u bolju pregovaračku poziciju te se u okviru uređenja radnih odnosa sve više uočavaju zahtjevi za odgovarajućom ravnotežom privatnog i poslovnog života. U tom smislu, bilo je potrebno osvremeniti opći propis o radnim odnosima.

Također, kako bi se osigurala zaštita onih osoba koje obavljaju rad bez prijave na obvezna osiguranja, potrebno je urediti prelazak iz okvira neprijavljenoga rada u prijavljen rad, osigurati odgovarajuću prijavu, platiti rad koji je obavljen kao i kazniti poslodavce koji su neprijavljeni rad koristili.

Povećanje osviještenosti poslodavaca i radnika o značenju prevencije i provođenju preventivnih mjera u sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika (Mjera 17.) kao ključne točke ostvarenja mjera za 2022. godinu obuhvaća izradu on-line edukacijskih materijala i on-line alata za procjenu rizika te provedbu nadzora nad radom ovlaštenih osoba.

Zbog promjena koje se uslijed digitalizacije poslovnih procesa i uvođenja modernih tehnologija rada i načina obavljanja poslova, kao i zelene tranzicije, događaju u svijetu rada, potrebno je na odgovarajući način prepoznati pojavu novih oblika potencijalnih rizika kojima su radnici izloženi prilikom obavljanja njihovog posla. Pritom treba posebnu pozornost обратити oblikovanju i osiguranju sigurnih i zdravih radnih mjesta kao preduvjet zaštiti zdravlja radnika, produljenju radnog vijeka, smanjenju stope bolovanja zbog ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, kao i smanjenju troška Državnog proračuna zbog ozljeda na radu i profesionalnih bolesti.

Zahvaljujući EU sufinciraju aktivnosti u izradi besplatnih OiRA online interaktivnih alata za procjenu riziku, razvoju Informacijskog sustava zaštite na radu, uspostavi sustava e-učenja u ovom području, te provođenju edukativnih aktivnosti za sprječavanje mišićno-koštanih poremećaja administrativnih radnika, kroz ESF projekt „Razvoj sustava e-učenja upravljanja i praćenja zaštite na radu“, omogućit se podizanje razine svijesti poslodavaca i radnika o provođenju i primjeni pravila zaštite na radu te važnosti prevencije u sustavu zaštite na radu.

U prvoj polovici 2022. godine, kada je epidemiološka situacija uzrokovala manja ograničenja u poslovanju gospodarskih subjekata, prioritetom javne politike umjesto očuvanja radnih mesta postalo je kreiranje radnih mesta. Također, tržište rada je suočeno s problemom nedostatka kvalificirane radne snage, što umanjuje konkurentnost hrvatskog gospodarstva i stvara poteškoće za daljnji razvoj i ulaganja. Zbog ubrzanih tehnoloških promjena, nedostatak odgovarajućih vještina prepoznat je kao glavni problem u potražnji za radnom snagom.

Stoga smo u 2022. godini provodili unaprijeđene mjere aktivne politike zapošljavanja koje su

uključivale 8 programa, kako bi se poticalo zapošljavanje, samozapošljavanje te osposobljavanje i obrazovanje, a u cilju povećanja zapošljivosti i zadržavanja u zaposlenosti. Također, kreirana je nova mjeru „Biram Hrvatsku“ kao nadogradnja postojeće potpore za samozapošljavanje. Mjera ima dva cilja – omogućiti osobama koje su stekle znanja i vještine u državama Europskog gospodarskog prostora, Švicarske Konfederacije, Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske dodatni poticaj da se vrate u Republiku Hrvatsku te razvoj gospodarski slabije razvijenih područja.

Dodatno, od travnja 2022. godine započelo se s provedbom sustava vaučera za obrazovanje nezaposlenih i zaposlenih osoba. Sustav vaučera omogućiće veće sudjelovanje nezaposlenih i zaposlenih osoba u cjeloživotnom obrazovanju, s naglaskom na stjecanje zelenih i digitalnih vještina, a poslodavcima osigurati kvalitetnu radnu snagu.

Statistički podaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (dalje u tekstu: HZMO) iz prosinca, a za mjesec studeni 2022. godine, ukazuju na pozitivne trendove u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti. Na dan 30. studenoga 2022. godine evidentirano je ukupno 1.617.006 osiguranika u odnosu na 1.228.771 korisnika mirovine (omjer 1:1,32). U nepovoljnim demografskim uvjetima, suočeni sa starenjem stanovništva i povećanjem životne dobi, potrebno je osigurati veću uključenost, između ostalih, i umirovljenika na tržište rada. Izmjenom zakonodavnog okvira u 2021. godini dodatno je proširen krug umirovljenika koji rade uz istovremenu isplatu mirovine na korisnike obiteljske mirovine. Broj korisnika obiteljske mirovine koji koriste tu mogućnost u kontinuiranom je porastu, a prema podacima iz studenoga od ukupnog broja 23.537 korisnika koji rade uz isplatu mirovine, evidentirano je 867 korisnika obiteljske mirovine. Prosječna mirovina isplaćena za mjesec studeni 2022. godine iznosila je 3491,34 kuna, a prosječna starosna mirovina 3509,03 kuna. Nadalje, prosječna obiteljska mirovina za mjesec studeni 2022. iznosila je 2608,31 kuna za ukupno 211.294 korisnika, što je znatno niže od prosječne mirovine. Osim toga, u većini slučajeva korisnici starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine zbog smrti bračnog/izvanbračnog druga ostaju bez značajnog prihoda kućanstva, a nemogućnost korištenja obiteljske mirovine uz osobnu, povećava izloženost riziku siromaštva. Također, statistički podaci ukazuju na povećanje broja korisnika najniže mirovine, kojih je u studenome 2022. godine bilo ukupno 279.839, s prosječnom mirovinom od 2140,98 kuna, a od 1. kolovoza 2021. godine omogućena je isplata najniže mirovine umirovljenicima zaposlenim do polovice punog radnog vremena, čime je podignuta donja razina prava iz mirovinskog osiguranja.

HZMO se želi izgraditi u modernu javnu ustanovu koja kao javni servis građana, uz korištenje suvremene tehnologije i informatizacije, jamči zakonitost, ažurnost i kvalitetu poslovanja. Stoga se u HZMO-u kontinuirano radi na unaprjeđenju provedbe mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti te intenziviranju aktivnosti na daljnjoj modernizaciji i podizanju kvalitete usluga korisnicima.

Svakodnevno se povećava potreba građana za dobivanjem točnih i pouzdanih informacija iz područja mirovinskog osiguranja u cjelini, a osobito mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. Iz dosadašnjih iskustava uočeno je da velika većina mladih danas ne poznaje ni osnove financija, niti su svjesni svog mogućeg utjecaja tijekom radnog vijeka na svoju mirovinu u budućnosti. Tako preko 95% novozaposlenih ne odabere samo svoj obvezni mirovinski fond, već ih Središnji registar osiguranika (u dalnjem tekstu: REGOS) po

službenoj dužnosti raspoređuje nakon proteka roka od mjesec dana. Također, većina zaposlenih ne prati prijave na mirovinsko osiguranje njihovih poslodavaca te iznose osnovica na koje im poslodavci obračunavaju doprinose za mirovinska osiguranja, a osobito redovitost uplata, što u konačnici utječe na njihovu buduću mirovinu.

Unatoč sve većem broju implementiranih e-usluga i razvoju komunikacije s korisnicima putem mrežnih stranica, raste i potreba za informiranjem građana i poduzetnika o tim uslugama, ali i potreba za pružanje poslovne, tehničke i savjetodavne pomoći iz ovog područja.

Tijekom izvještajnog razdoblja, od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. godine, provedba Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (dalje OPULJP) te Operativnog programa za hranu i/ili materijalnu pomoć (dalje OPFEAD) ušla je u završnu fazu provedbe. Tijekom 2022. godine u okviru OPULJP-a objavljena su dva otvorena poziva: Zaželi – program zapošljavanja žena faza III, ukupne vrijednosti 59.061.649,74 eura te poziv Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama, faza V ukupne vrijednosti 20.306.589,69 eura. Dodatno, u okviru izmjene OPULJP v.11, Upravljačko tijelo izvršilo je preraspodjelu sredstava između investicijskih prioriteta pojedinog prioriteta OPULJP-a te prilagodbu i usklađivanje izračuna ciljanih vrijednosti pokazatelja do kraja 2023. godine s predloženim finansijskim promjenama. U okviru OPFEAD u travnju 2022. godine objavljen je poziv Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (školska godina 2022./2023.) ukupne vrijednosti 3.981.684,25 eura te su u okviru OPFEAD v.6 izvršene tehničke izmjene OP-a kojima je omogućeno 100% sufinanciranje za proračunsku godinu 2021./2022., a slijedom UREDBE (EU) 2022/562 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 6. travnja 2022. o izmjeni UREDABA (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 223/2014 u pogledu djelovanja kohezijske politike za izbjeglice u Europi (CARE).

Tijekom izvještajnog razdoblja završen je proces programiranja novog Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. (dalje PULJP) sufinanciranog sredstvima iz Europskog socijalnog fonda plus (dalje ESF+). Novi ESF+ program za Republiku Hrvatsku odobren je Odlukom Europske komisije (dalje EK) o odobrenju Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. čime je uspješno okončano gotovo dvogodišnje programiranje i pregovaranje s EK te je ispunjen osnovni preduvjet za početak provedbe Programa i objavu prvih natječaja. Ukupna vrijednost PULJP-a (ESF+ i nacionalni doprinos) iznosi 2,267 milijardi eura za ulaganja u područjima zapošljavanja, obrazovanja, socijalne politike i zdravstva. U studenom 2022. godine uspostavljen je Odbor za praćenje PULJP-a čija je prva, konstituirajuća sjednica održana 13. prosinca 2022. godine.

U svrhu strateškog djelovanja i unapređenja mjera i aktivnosti na području zaštite osoba od siromaštva i socijalne isključenosti, a sukladno Programu Vlade Republike Hrvatske unapređuje se sustav socijalne skrbi, a provedba mjera i aktivnosti odvija se prema planu i postavljenim rokovima s ciljem dodatnog povećanja socijalne sigurnosti osoba u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom kao i zaštite i promicanja prava djeteta.

U ovom izvještajnom razdoblju važno je naglasiti da su se provodile mjere usmjerene na

nastavak procesa deinstitucionalizacije i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom, te da je Ministarstvo u suradnji s članovima radne skupine intenzivno radilo na izradi Nacrta prijedloga Zakona o osobnoj asistenciji i izradi Nacrta prijedloga Zakona o inkluzivnom dodatku koji su u završnoj fazi izrade.

Također, Vlada Republike Hrvatske je 12. svibnja 2022. godine donijela Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2022. do 2026. godine i Akcijski plan za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2022. - 2024. godine, radi dalnjeg promicanja prava djeteta i unapređenja zaštite prava djece u Republici Hrvatskoj, provedbom međunarodnih i nacionalnih standarda na području prava djece, kroz cjeloviti i integrativni pristup pravima djece.

Ujedno, tijekom 2022. godine poduzeti su naporci na izradi Nacionalnog plana za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja, za razdoblje do 2027. godine i pripadajućeg Akcijskog plana za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja, za razdoblje do 2024. godine koje je Vlada Republike Hrvatske usvojila 29. prosinca 2022. godine.

Važno je istaknuti i donošenje novog Zakona o socijalnoj skrbi koji je stupio na snagu 17. veljače 2022. godine koji donosi novine za bolji i transparentniji sustav koji korisnicima pruža ujednačene i kvalitetnije usluge u njihovim lokalnim sredinama.

Socijalna usluga smještaja u udomiteljsku obitelj jedna je od najznačajnijih izvaninstitucijskih usluga kojom se ostvaruje pravo djeteta na život u obitelji, odnosno odrasle osobe na život u zajednici budući da brojna istraživanja ukazuju na štetnost boravka u institucijama. Sukladno navedenom, Zakonom o socijalnoj skrbi je propisano da se djetetu, a posebno djetetu mlađem od sedam godina pravo na uslugu smještaja priznaje prvenstveno u udomiteljskoj obitelji, te iznimno u domu socijalne skrbi ili kod drugog pružatelja usluga najduže do godinu dana što jasno upućuje na dobropitko koje dijete dobiva u ovakovom obliku skrbi.

Jačanjem kapaciteta pružatelja socijalnih usluga, što uključuje zapošljavanje dodatnog broja radnika i uvođenje novih profila zanimanja, uključivanje većeg broja volontera, edukaciju svih relevantnih dionika u svrhu unaprjeđenja profesionalnih kompetencija, razvoj društvenog poduzetništva te poboljšanje kvalitete temeljne infrastrukture zbog stvaranja adekvatnih usluga za razvoj usluga i osiguranja sigurnih uvjeta rada, pridonosi se dostupnosti kvalitetnih socijalnih usluga i socijalnom uključivanju ranjivih skupina.

Donesen je Operativni plan deinstitucionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine koji definira aktivnosti s ciljem nastavka procesa. Nadalje, usvojeni su Standardi postupanja obiteljskih suradnika, te je objavljen javni poziv za jedinice lokalne i područne samouprave na području Republike Hrvatske za izgradnju i opremanje centara za starije osobe. Tijekom godine provodile su se aktivnosti usmjerene razvoju i širenju usluga u zajednici sukladno utvrđenim regionalnim prioritetima i potrebama. Doneseni su novi zakoni i provedbeni propisi s ciljem unapređenja kvalitete cjelokupnog sustava socijalne skrbi.

IZVJEŠĆE O NAPRETKU U PROVEDBI MJERA

Do kraja 2022. godine Provedbenim programom je bilo predviđeno donijeti Zakon o izmjenama

i dopunama Zakona o radu te je isti stupio na snagu 1. siječnja 2023. godine.

Unaprjeđenje radnog zakonodavstva provedeno je kroz nekoliko ključnih točaka radi ostvarenja zadanih ciljeva, a to su: ograničavanje neopravdanog sklapanja ugovora o radu na određeno vrijeme, poticanje zapošljavanja i rada kroz fleksibilnije odredbe o dodatnom radu te o radu osoba koje ispunjavaju uvjete za starosnu mirovinu, jasnije i potpuni uređenje rada na izdvojenom mjestu rada i uvođenje rada na daljinu radi poticanja ovih fleksibilnih oblika rada koji su u interesu i radnika i poslodavaca, precizno uređenje materije o plaći, uključujući i propisano minimalno uvećanje plaće za rad nedjeljom, transparentni i predvidivi uvjeti rada te ravnoteža poslovnog i privatnog života radnika, poticanje kolektivnog pregovaranja te uređenje potpuno novog oblika rada koji se obavlja putem digitalnih radnih platformi.

U okviru iste reformske mjere donesen je i novi propis, Zakon o suzbijanju neprijavljenoga rada te je isti stupio na snagu 1. siječnja 2023. godine.

Zakonom o suzbijanju neprijavljenoga rada definiran je neprijavljeni rad, uspostavljeni su mehanizmi za prelazak iz neprijavljenoga u prijavljeni rad, propisane su odgovarajuće kazne za poslodavce te obveza isplate plaće za razdoblje neprijavljenog rada. Propisana je uspostava evidencije poslodavaca koji koriste neprijavljeni rad, evidencije poslodavaca kod kojih tijekom inspekcijskog nadzora nisu utvrđena kršenja radnih prava, evidencije neaktivnih osoba kao i uspostava elektroničke evidencije rada.

Pripremu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu i Zakona o suzbijanju neprijavljenoga rada izvršili su službenici Ministarstva u okviru redovnih poslova iz svoje nadležnosti, slijedom čega provedba nije iziskivala dodatne troškove.

Provođenje ove mjere potpomognuto je aktivnostima u sklopu ESF projekta „Razvoj sustava e-učenja, upravljanja i praćenja zaštite na radu“, koji je u provedbi. U sklopu projekta izrađeno je novih 30 OiRA online alata za izradu procjene rizika za različita zanimanja i djelatnosti, kojima se besplatno koriste mikro i mali poduzetnici i obrtnici. Na taj način je stručnjacima zaštite na radu omogućeno da digitalnim putem izrađuju i ažuriraju procjenu rizika. Procjena rizika je na taj način postala dostupnija radnicima, a sveukupno je ta aktivnost doprinijela značajnom pomaku u osiguranju sigurnijih i zdravijih uvjeta rada. Prvi puta je u Republici Hrvatskoj izrađen sustav e-učenja u području zaštite na radu koji je namijenjen svim dionicima, a osnovni cilj mu je podizanje razine osviještenosti o važnosti sigurnih i zdravih radnih uvjeta te provođenju preventivnih mjera na mjestima rada. Provedbom aktivnosti o sprječavanju mišićno-koštanih poremećaja kod administrativnih radnika i izradom 70 video clipova objavljenih na internet stranicama pridonosi se zaštiti njihova zdravlja, a time i produljenju radnog vijeka. U sklopu projekta dodatno se nadogradio i Informacijski sustav zaštite na radu, alat koji omogućuje praćenje i nadzor rada ovlaštenih osoba za obavljanje poslova zaštite na radu, a time i utjecanje na podizanje kvalitete njihova rada, čime se pozitivno utječe na sigurnost i zdravlje radnika u tvrtkama kojima pružaju navedene usluge. Ukupno je izrađeno i objavljeno na web stranicama ministarstva 72 edukativna materijala.

Iz Provedbenog programa Mjere 4., 6., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 23. i 24. provode se sukladno planiranim rokovima te je njihova provedba u tijeku, dok su mjere 14. 16. i 68. u cijelosti provedene.

Za provedbu mjera u 2022. godini, utrošeno je 1.659.353.320,44 kuna.

Provedbom mjera iz Provedbenog programa ostvareni su značajni rezultati koji će doprinijeti usklađivanju ponude i potražnje na tržištu rada te osigurati kvalitetnu radnu snagu koja će imati kompetencije tražene u gospodarstvu. Jačanju zapošljivosti i aktivnom uključivanju na tržište rada doprinijele su mjere aktivne politike zapošljavanja koje su posebno usmjerene na osobe u nepovoljnem položaju na tržištu rada i kojima je potrebna dodatna podrška za njihovu integraciju. Mjerama za očuvanje i zadržavanje radnih mesta u djelnostima smanjenje

gospodarske aktivnosti, koje su provodile do kraja lipnja 2022. godine, osigurana je materijalno pravna zaštita radnika i njihovo zadržavanje u zaposlenosti.

Mjera redefiniranja modela obiteljske mirovine je ispunjena donošenjem Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 119/22.) koji je jednoglasno usvojen u Hrvatskom saboru 7. listopada 2022. te stupio na snagu 1. siječnja 2023. Tim izmjenama omogućava se korištenje dijela obiteljske mirovine uz osobnu mirovinu (starosnu/ prijevremenu starosnu/ invalidsku) prema utvrđenim kriterijima u pogledu starosne dobi te utvrđenog limita za ukupno mirovinsko primanje iz obveznog mirovinskog osiguranja. Nadalje, sve obiteljske mirovine povećanjem mirovinskog faktora za izračun visine obiteljske mirovine povećane su za 10%. Isto tako, dodatno su povećane najniže mirovine za ukupno 3%. Također, kako bi se osiguranike dodatno motiviralo na dulji ostanak u svjetu rada i posljedično ostvarivanje većih mirovina, povećana je tzv. bonifikacija za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja sa 0,34% na 0,45%, maksimalno 27% za pet godina kasnijeg umirovljenja.

Iako je provedba mjere proširenja kruga umirovljenika koji mogu raditi provedena 2021. godine, izmjenama zakona dodatno je proširen krug umirovljenika i na profesionalne vatrogasce te na policijske službenike i vojne osiguranike umirovljene prije 1999. godine.

U 2022. godini mirovine su povećane za 8,56 %. Upravno vijeće HZMO-a donijelo je Odluku o aktualnoj vrijednosti mirovine (AVM), koja od srpnja 2022. iznosi 77,65 kn. Navedeno u okviru redovnog usklađivanja mirovina predstavlja stopu povećanja AVM-a od 6,18% od 1. srpnja 2022. godine. Time je u srpnju 2022. postignuta četvrta ključna točka ostvarenja (redovno usklađivanje mirovina od 1. srpnja 2022.). Za usklađivanje mirovina u 2022. godini utrošeno je ukupno oko 2,038 milijarde kuna.

Cilj mjere Unapređenje rada HZMO-a je transformacija poslovnih procesa HZMO-a kroz definiranje budućeg poslovnog modela, informatizaciju poslovnih procesa kroz digitalizaciju, povećanje učinkovitosti poslovanja i podizanja razine produktivnosti radnika HZMO-a. Navedeno se želi ostvariti kroz tri projekta financirana sredstvima Europske unije: Modernizacija IKT podrške HZMO-a, e-HZMO, Digitalizacija arhive HZMO-a – e-Arhiva i Uspostava sustava upravljanja ljudskim potencijalima u HZMO-u.

Investicije Modernizacija IKT podrške HZMO-a – e-HZMO i Digitalizacija arhive HZMO-a – e-Arhiva, financiraju se kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (NPOO) u sklopu komponente 2. Javna uprava, pravosuđe i državna imovina, u sklopu koje je podkomponenta C2.3. Digitalna transformacija društva i javne uprave, dok se projekt Uspostava sustava upravljanja ljudskim potencijalima u HZMO-u nastavlja financirati kroz Europski socijalni fond (ESF).

Investicijom Modernizacija IKT podrške HZMO-a – e-HZMO povećat će se razina kvalitete usluga koje se pružaju korisnicima te osigurati učinkovitost rada HZMO-a kroz modernizaciju informatičkog sustava i temeljnih poslovnih procesa HZMO-a. Kroz investiciju su predviđene sljedeće aktivnosti: 1. Upravljanje projektom i administracija; 2. Uspostava procesa i organizacije digitalnog poslovanja HZMO-a; 3. Unapređenje procesa razvoja IKT sustava i procesa upravljanja IKT projektima o promjenama; 4. Izgradnja i implementacija IT sustava za podršku temeljnim (core) procesima; 5. Implementacija IT sustava za podršku potpornim (ERP) procesima i 6. Promidžba i vidljivost. Za uspješan završetak investicije potrebno je da su

informacijski sustav i osnovni poslovni procesi Zavoda operativni. Vrijednost investicije je 128.700.592,00 kuna, a razdoblje provedbe je 1/2021. – 6/2026.

Tijekom 2022. godine završena je aktivnost 3. Unapređenje procesa razvoja IKT sustava i procesa upravljanja IKT projektima o promjenama te su pokrenuti postupci javne nabave u sklopu investicije potrebni za realizaciju navedenih aktivnosti. Od osiguranih sredstava u 2022. iskorišteno je 350.000,00 kuna.

Investicijom Digitalizacija arhive Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje – e-Arhiva povećati će se dostupnost i kvaliteta javno dostupnih informacija i usluga korisnicima na tržištu rada uvođenjem digitalne arhive i racionalizacije administrativnih postupaka u upravljanju gradivom te unaprjeđenje sustava zaštite i očuvanja arhivskog i registraturnog gradiva, a u svrhu poboljšanja ukupne učinkovitosti rada HZMO-a. Dodatno, uspostavom sustava za upravljanje digitalnom arhivom će se povećati broj novih ili poboljšanih usluga koje pružaju institucije na tržištu rada, a edukacijom će se povećati broj zaposlenika u institucijama na tržištu rada osposobljenih za pružanje novih ili poboljšanih usluga. Kroz investiciju su predviđene slijedeće aktivnosti: 1. Nabava usluge skeniranja i indeksiranja dokumentacije; 2. Nabava sustava za upravljanje digitalnom arhivom; 3. Jačanje kompetencija i znanja zaposlenika HZMO-a; 4. Upravljanje projektom i administracija i 5. Promidžba i vidljivost. Za uspješan završetak investicije potrebno je implementirati modul za upravljanje digitalnom dokumentacijom, digitalnom i fizičkom arhivom te digitalizirati oko 50.000.000 stranica što predstavlja oko 1.000.000 aktivnih spisa. Vrijednost investicije je 46.706.984,00 kuna, a razdoblje provedbe je 6/2021. – 6/2026.

Dana 30. prosinca 2022. godine, uspostavljen je sustav za upravljanje digitalnom arhivom što je ostvarenje ključne točke ostvarenja mjere Unapređenje rada HZMO-a. Isto predstavlja ostvarenje jednog od postavljenih ciljeva investicije u NPOO-u. Od osiguranih sredstava u 2022. iskorišteno je 4.397.415,00 kuna.

Projektom Uspostava sustava upravljanja ljudskim potencijalima u HZMO-u će se uspostaviti sustav za upravljanje ljudskim potencijalima te će se osposobiti 181 radnik HZMO-a za pružanje novih ili poboljšanih usluga, a isto predstavlja ključne točke ostvarenja mjere. Zbog kašnjenja u procesu nabave navedenog sustava od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kao Posredničkog tijela razine 2 zatraženo je i odobreno prolongiranje završetka projekta za 24 mjeseca, odnosno do 18. srpnja 2023. U skladu s tim, 14. srpnja 2021. godine, potpisana je dodatak Ugovoru. U 2022. nastavljen je rad na implementaciji sustava za upravljanje ljudskim potencijalima. Od ukupno osiguranih sredstava za provedbu projekta u iznosu od 19.845.000,15 kuna u 2022. godini, iskorišteno je ukupno 6.607.749,19 kuna. Za razdoblje od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2022. godine, za aktivnosti na realizaciji ove mjere ukupno je utrošeno 11.355.164,18 kuna.

S obzirom na opseg i zahtjevnost navedenih projekata, priprema tehničke dokumentacije i nabavni proces je izazovni i dugotrajan postupak. Potrebna je suradnja svih tijela javne uprave te ažurnost u davanju mišljenja i suglasnosti na nabavne procese kako bi se navedeni projekti realizirali u predviđenim rokovima i u punom opsegu.

Mjerom „nove elektroničke usluge HZMO-a“ omogućit će se korisnicima jednostavniji i efikasniji pristup uslugama te skratiti postupke iz mirovinskog osiguranja. Ključne točke ove

mjere su:

a) Omogućeno elektroničko podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja

Uspostavljen je e-Zahtjev za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja čime je od siječnja 2021. dostupno pet novih usluga HZMO-a koje budućim korisnicima i umirovljenicima omogućuju predaju zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja putem sustava e-Gradani: e-Zahtjev za starosnu/prijevremenu starosnu mirovinu; e-Zahtjev za invalidsku mirovinu; e-Zahtjev za privremenu invalidsku mirovinu; e-Zahtjev za obiteljsku mirovinu iza osiguranika; e-Zahtjev za obiteljsku mirovinu iza korisnika. Ostvarivanjem ove ključne točke ujedno je ostvaren cilj 2.3. Elektroničko podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja iz Akcijskog plana za administrativno rasterećenje gospodarstva 2020. godine, Vlade Republike Hrvatske.

b) Prikupljeni podaci o obuhvatu broja elektroničkih prijava za 2022. godinu

Prema podacima HZMO-a na dan 31. prosinca 2022. godine, postotak elektroničkih prijava u ukupnom broju prijava iznosi 94,71% što je iznad ciljne vrijednosti za 2022.

c) Prikupljeni podaci o obuhvatu prijava o utvrđenom stažu osiguranja i plaći radi skraćivanja postupaka za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja za 2022. godinu.

Broj prijava o utvrđenom stažu i plaći prema podacima HZMO-a na kraju 2022. godine, iznosi 98,10 % što je iznad ciljne vrijednosti za 2022.

d) Uspostavljene elektroničke prijave o stažu osiguranja i plaći

Završetkom projekta Elektronička uspostava prijave eMPP-1 od 1. siječnja 2021. obveznicima je omogućena uspostava elektroničke prijave o stažu osiguranja i plaći.

e) Automatizirani postupci kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja putem elektroničke usluge

U svrhu ostvarenja ove ključne točke u HZMO-u je pokrenut projekt Digitalizacija postupka kontrole podataka za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja čija je svrha digitalizacija poslovnog procesa čime će se pridonijeti smanjenju troškova obveznicima vezanih uz nabavu papirnatih tiskanica i uz poštanske troškove dostave dokumentacije te dovesti do skraćivanja postupka kontrole i posredno postupka za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja. Projekt je uspješno završio u prosincu 2021. i nove funkcionalnosti su u produkciji od siječnja 2022. godine.

f) Omogućeno podnošenje zahtjeva za izdavanjem prenosivog dokumenta A1 elektroničkim putem

Za realizaciju ove ključne točke u HZMO-u je pokrenut projekt Podnošenje zahtjeva za izdavanje prenosivog dokumenta A1 elektroničkim putem s planiranim završetkom u prosincu 2021. godine. Međutim, tijekom projekta zbog poslovnih zahtjeva isti je podijeljen na dva dijela (kao dvije zasebne cjeline). Prvim dijelom projekta omogućiti će se podnošenje e-zahtjeva za izdavanje prenosivog dokumenta A1 kroz sustave e-gradani i LANA, dok će se završetkom drugog dijela projekta uspostaviti funkcionalnost otpreme elektroničkim putem prenosivog dokumenta A1. Prvi dio projekta završen je u 2021. te je nakon dobivenog odobrenja zahtjeva za registraciju usluge od Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva pripremljen za produkciju u siječnju 2023. godine. Drugi dio projekta je u tijeku te je završetak planiran za 30. travnja 2023. godine.

Za aktivnosti na realizaciji ove mjere do 31. prosinca 2022. godine, ukupno je utrošeno 1.400.000,00 kuna.

Provedbu mjere jačanja finansijske pismenosti iz područja mirovinskog osiguranja REGOS je omogućio otvaranjem mirovinskih informativnih centara u ožujku 2021. godine i unaprjeđenjem stručnog znanja zaposlenika u području mirovinskog osiguranja kroz edukaciju koja je provedena. Na provedbu ove mjere do 31. prosinca 2022. godine iskorišteno je 21.670.381,72 kuna. Time se povećava otvorenost i transparentnost mirovinskog sustava u cjelini te u konačnici poboljšava finansijska pismenost građana.

Svjesnost i znanja o mirovinskom sustavu dio su finansijske pismenosti građana. Institucije u sustavu mirovinskog osiguranja trebaju građanima, a pogotovo mladima, osigurati podršku već od samog ulaska na tržiste rada jačanjem ovog dijela finansijske pismenosti. Finansijska pismenost jedan je od temeljnih elemenata građanske pismenosti.

Mjera jačanja finansijske pismenosti iz područja mirovinskog osiguranja je provedena, a mjera jačanja sustava obveznog mirovinskog osiguranja temeljem individualne kapitalizirane štednje kroz razvoj e-Usluge isplate nasljedstva u sustavu e-Građani nije ostvarena prema planu zbog nedostupnosti svih pravomoćnih Rješenja o nasljeđivanju. Navedenu uslugu REGOS će planirati u narednom razdoblju čim se osigura pravovremena dostupnost svih pravomoćnih Rješenja o nasljeđivanju u elektroničkom obliku u kojima su navedena sredstava II. stupa, a što je osnovni preduvjet za uspostavu ove usluge.

Uprava za upravljanje operativnim programima Europske unije nadležna je za doprinos provedbi i izvještavanju o jednoj mjeri Provedbenog programa: Uspješna apsorpcija sredstava iz ESF-a/FEAD-a u svrhu ispunjavanje ciljeva kohezijske politike EU.

Predmetna mjeru prati se ostvarenjem kroz zadanih šest pokazatelja rezultata pri čemu su svi uspješno provedeni tijekom izvještajnog razdoblja, sukladno planiranom. Opis doprinosa ostvarenju zadanih pokazatelja rezultata u izvještajnom razdoblju, kako slijedi:

Stopa ovjerenih sredstava na razini OPULJP 2014.-2020.

Tijekom 2022. godine prema EK dostavljena su tri Zahtjeva za plaćanjem. U OG08 2021/2022 Zahtjev za plaćanjem br. 1 (stanje na dan 15. srpnja 2021. godine) u iznosu od 1.203.325.153 kuna (159.708.693,74 eura) dostavljen je 20. lipnja 2022. godine, Zahtjev za plaćanjem br. 2 (stanje na dan 10. ožujka 2022. godine) u iznosu od 875.799.623 kuna (116.238.585,57 eura) dostavljen je 29. srpnja 2022. godine, te u OG09 2022/2023 je Zahtjev za plaćanjem br. 1 (stanje na dan 30. rujna 2022. godine) u iznosu od 969.659.420 kuna (128.695.921,43 eura) dostavljen 28. prosinca 2022. godine. Tijekom 2022. godine, dakle, ukupno je prijavljeno EK 3.048.784.197 kuna (404.643.200,88 eura).

Zaključno s krajem 2022. godine ovjерено je ukupno 9.883.034.161 kuna (1.311.704.049,50 eura) (76,2% dodijeljene alokacije EU dijela, bez REACT EU dijela) te je premašena N+3 obveza za 40%, odnosno 2.661.732.101 kuna (353.272.559,69 eura).

U zadnjem kvartalu 2022. godine, Upravljačko tijelo je u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, u ulozi Korisničke institucije te Posredničkog tijela druge razine, započelo s pripremom za ovjeravanje sredstava iz REACT EU alokacije. Prvotni plan je bila dostava Zahtjeva za plaćanjem prema EK do kraja prosinca 2022. godine, u punom iznosu od 4 milijarde kuna, no s obzirom na dogovore s Tijelom za ovjeravanje oko provedbe još detaljnijih kontrola,

slanje Zahtjeva je prolongirano za siječanj 2023. godine.

Stopa ovjenenih sredstava na razini OPFEAD 2014.-2020.

Tijekom 2022. godine prema EK dostavljena su dva Zahtjeva za plaćanjem. Zahtjev za plaćanjem br. 1 OG08 2021/2022 (stanje na dan 1.5.2022.) u iznosu od 23.080.968 kuna (3.063.370,89 eura) dostavljen je 28. srpnja 2022. godine te Zahtjev za plaćanjem br. 1 OG09 2022/2023 (stanje na dan 30.9.2022. godine) u iznosu od 58.951.327 kuna (7.824.185,68 eura) dostavljen je 29. prosinca 2022. godine.

Prema tome, tijekom 2022. godine ukupno je prijavljeno EK 82.032.295 kuna (10.887.556,57 eura).

Upravljačko tijelo je zadovoljilo N+3 obvezu dodijeljenu od strane EK, kako je i planirano za 2022. godinu. No, uslijed provedbe kontrola značajno je smanjen prvotno planirani iznos izdataka za ovjeravanje. Zaključno s krajem 2022. godine ovjereni je ukupno 267.720.709 kuna (35.532.644,37 eura) (67% dodijeljene alokacije EU dijela) te je N+3 obveza ostvarena i premašena za 20%, u iznosu od 39.597.353 kuna (5.255.471,90 eura), od minimalne dodijeljene obveze za 2022. godinu.

Izvještavanje o ostvarenju ciljeva operativnih programa ostvaruje se izradom Godišnjih izvješća o provedbi (dalje u tekstu: GIP), koja sadrže kvalitativne i kvantitativne podatke relevantne za praćenje operativnih programa kao i cijelokupni napredak prema ostvarenju konkretnih ciljeva programa. Izvješća usuglašena s dionicima uključenim u rad Odbora za praćenje (dalje u tekstu: OzP) dostavljaju se EK na odobravanje.

GIP 2021. za OPULJP 2014.-2020. izrađen je do travnja 2022. godini, odobren od strane OzP-a u svibnju 2022. godine, službeno podnesen EK 24. svibnja 2022. godine, te odobren Odlukom EK od 19. srpnja 2022. godine.

GIP 2021. za OPFEAD 2014.-2020. izrađen je do svibnja 2022. godine, službeno podnesen EK 26. lipnja 2022. godine, te odobren Odlukom EK od 29. srpnja 2022. godine.

Broj provedenih vrednovanja (odobrena završna izvješća) u okviru ESF-a

Proces planiranja, praćenja provedbe, koordiniranje evaluacijskih aktivnosti, kao i komuniciranje i praćenje evaluacijskih preporuka važan su aspekt jačanja evaluacijskih kapaciteta tijela u Sustavu upravljanja i kontrole korištenja ESF-a te važan doprinos unaprjeđenju postupanja i kreiranju budućih ciljeva. Kontinuiranim provođenjem vrednovanja operativnih programa osigurava se unaprjeđenje programa i cijelokupnog sustava.

Sukladno planiranim i unaprijed postavljenim ugovornim rokovima, dovršena su vrednovanja Prioritetne osi 4 "Dobro upravljanje" i Prioritetne osi 5 "Tehnička pomoć" – završna izvješća odobrena su i predstavljena do travnja, dok su početna i izvješća u tijeku provedbe odobrena u 2021. godini. Završno izvješće Istraživanja napretka mјerenog pokazateljima dugoročnijih rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima za IZM za 2021. godinu odobreno je u svibnju, dok je završno izvješće strukturirane ankete krajnjih primatelja pomoći u okviru OPFEAD odobreno u prosincu. Nastavno na postavljen pokazatelj rezultata u ukupnom broju 5, vrednovanje poziva na dostavu projektnih prijedloga "Zaželi - program zapošljavanja žena", koje je bilo predviđeno u istome, nije provedeno tijekom 2022. godine s obzirom na daljnju provedbu poziva uslijed povećanja alokacije te će se isto razmatrati u kasnijem razdoblju. Sveukupan iznos svih isporučevina odobrenih u izvještajnom razdoblju iznosi 1.478.096,40 kuna (196.177,11 eura). Izrađen PULJP 2021.-2027.

Glavni cilj ulaganja kroz novi Program je ojačati ekonomiju i društvo kroz postizanje više razine zaposlenosti i aktivnosti, kvalitetnog i dostupnog obrazovanja povezanog s tržištem rada, snažnog sustava socijalne zaštite te kvalitetnih i dostupnih zdravstvenih usluga.

Tijekom 2022. godine u okviru Radne skupine Solidarna Hrvatska održan je niz sastanaka i konzultacija, te je nastavljen intenzivan dijalog s Europskom komisijom kroz tematske sastanke na kojima su se usuglašavala otvorena pitanja. Tijekom lipnja/srpnja 2022. godine, proveden je postupak e-savjetovanja, a zaprimljeni komentari su adekvatno uvršteni u načrt Programa. Prvi službeni načrt Programa podnesen je kroz informacijski sustav EK SFC2021 17. srpnja 2022. godine. Upravljačko tijelo je tijekom rujna zaprimilo dva zahtjeva Europske komisije za manjim tehničkim izmjenama. Europska komisija je službeno odobrila Program 11. listopada 2022. godine čime je ispunjen osnovni preduvjet za korištenje 2,27 milijardi eura ESF+ sredstava.

U travnju je izrađen i objavljen Godišnji plan poziva na dostavu projektnih prijedloga za OPULJP za 2022. godinu te je tijekom lipnja objavljena prva izmjena Plana. <http://www.esf.hr/europski-socijalni-fond/razdoblje-2014-2020/godisnji-plan-objave-operacijaprojekata-esf/>

Nacionalnim planom za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2022. do 2026. godine predviđeno je 10 mjera u mjerodavnosti Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, od kojih centri za socijalnu u skrb/sada Hrvatski zavod za socijalni rad, Obiteljski centar te domovi socijalne skrbi za djecu u kontinuitetu provode pet mjera: Podrška roditeljstvu u obiteljima u riziku; Podrška djeci žrtvama i svjedocima kaznenih djela; Podrška djeci žrtvama obiteljskog nasilja; Podrška djeci žrtvama i počiniteljima međuuvršnjačkog nasilja te Poticanje dječje participacije u djelovanju Vijeća korisnika kod pružatelja socijalne usluge smještaja za djecu i Vijeća udomljene djece i mladih. Dopisom od 19. listopada 2022. godine, centrima za socijalnu skrb/sada Hrvatski zavod za socijalni rad je dostavljena uputa o tome da osnuju Vijeća udomljene djece i mladih, jer je utvrđeno da nisu osnovana. Vijeća korisnika postojala su u domovima te se prati njihova aktivnost i aktivna uključenost djece.

Za provedbu mjere Kreiranje procedura za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenata na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, 18. kolovoza 2022. godine, od vanjskog stručnjaka je naručena izrada Analize za kreiranje procedura za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenta na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te izrada Metodološkog dokumenta (smjernica) o uključivanju djece u razvoj i donošenje javnih dokumenta na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, s rokom isporuke 31. ožujka 2023. godine.

Za provedbu mjere Poticanje gradova na osnivanje i djelovanje dječjih vijeća, s danom 19. prosinca 2022. godine, donesena je Odluka o izravnoj dodjeli finansijskih sredstava Savezu društava Naša djeca Hrvatske.

U tijeku su pripreme za organizaciju edukacija Unaprjeđenje znanja o mentalnom zdravlju djece kod svih relevantnih dionika stručnjaka u sustavu socijalne skrbi i Edukacija pravnika na poslovima za djecu i obitelj u Hrvatskom zavodu za socijalni rad, koje će se provoditi tijekom 2023., dok je Edukacija posebnih skrbnika za zastupanje djeteta u zaštiti osobnih i imovinskih

prava, planirana Godišnjim programom stručnog usavršavanja stručnih radnika u ustanovama socijalne skrbi čiji je osnivač Republika Hrvatska, Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

Sredstva za provedbu navedenih mjera iz Akcijskog plana za prava djece 2022.-2024. predviđena su u okviru redovnih sredstava MROSP te ustanova socijalne skrbi.

Nacionalnim planom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine predviđeno je 6 mjera koje su u nadležnosti ovoga Ministarstva. Mjera "Transformacija, deinstitucionalizacija i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom" postigla je planirane rezultate, te je za navedenu mjeru u izvještajnom razdoblju utrošeno 144.545.262,83 kuna. Vezano uz objavu poziva za deinstitucionalizaciju iz ESI fondova, isti su prema provedbenom programu MROSP planirani u 2023. godini. Trenutno je u procesu izrade programa Učinkoviti ljudski potencijali i Konkurentnost i kohezija za razdoblje 2021.-2027. koji su preduvjet za korištenje ESI fondova i objavu poziva. U okviru Poziva „Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom - faza III“, sufinanciranog iz ESF-a OPULJP 2014.-2020., u provedbi je bilo 112 projekata ukupne vrijednosti 149,12 milijuna kuna, od čega 85 projekata (135,52 milijuna kuna) za uslugu osobnog asistenta, 11 komunikacijskog posrednika, (6,21 milijun kuna) i 16 videćeg pratitelja (7,39 milijuna kuna). Utrošeno je 58.651.982,29 kuna (bespovratna sredstva isplaćena korisnicima) u periodu od 1.1.2022. do 31.12.2022. godine, za OA faza III sa stavke (A788015 izvor 12 i 561). Vezano uz projekte financirane iz nacionalnih sredstava, od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine, provodila se prva godina dvogodišnjih programa udruga koje pružaju usluge asistencije osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, za što je utrošeno 85.893.280,54 kuna sa stavke A754019 Odobravanje finansijske potpore za programe i projekte usmjerene djeci s teškoćama i odraslim osobama s invaliditetom, račun 3811, izvor 41 i 11. Financirano je ukupno 135 programa, od toga 79 programa za uslugu osobnog asistenta, 29 programa za osiguranje usluge tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog izvješća, te 27 programa za osiguranje usluge videćeg pratitelja slijepim osobama koje su nesamostalne u kretanju. Kontinuirano se razvija usluga organiziranog stanovanja te je postignut očekivani pokazatelj rezultata u 2022. godini, također je postignut pokazatelj rezultata broja korisnika usluge osobnog asistenta.

Mjera "Osnajivanje pružatelja podrške osobama s invaliditetom u zajednici" provedena je djelomično, stručni radnici sedam centara za socijalnu skrb koji rade na području skrbništva prošli su radionice u organizaciji ovog Ministarstva o primjeni Konvencije o pravima osoba s invaliditetom u radu, a edukacije roditelja/skrbnika osoba s invaliditetom nisu održane u organizaciji ovog Ministarstva te se isto planira u 2023. godini. Na provedbu mjere nisu utrošena dodatna finansijska sredstva.

Mjera "Unaprjeđenje zakonodavnog okvira za osobe s invaliditetom" provodila se u okviru redovne djelatnosti. Provedeno je javno savjetovanje o Nacrtu prijedloga zakona o osobnoj asistenciji. Nacrt prijedloga zakona o inkluzivnom dodatku u završnoj je fazi izrade.

U okviru provedbe mjere "Edukacija i promicanje aktivne implementacije UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom s ciljem zaštite i promicanja prava osoba s invaliditetom", održano je 6 savjetodavnih regionalnih radionica namijenjenih koordinatorima i dionicima na razini jedinica lokane i područne (regionalne) samouprave, vezane uz provedbu Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027.

godine, a u svrhu aktivne implementacije UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. Predstavnici Ministarstva sudjelovali su na okruglom stolu Osobe s invaliditetom u prometu – HEKUP '22 o temi „Vizija pristupačnog prijevoza za osobe s invaliditetom u Republici Hrvatskoj“, na konferenciji Hrvatske mreže zdravih gradova na temu „Postignuća i izazovi u implementaciji Strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom lokalno“, te na 27. Jesenskom poslovnom sastanku Hrvatske mreže zdravih gradova na radionici: Podrška samostalnom življenju u zajednici „Podrška samostalnom življenju u zajednici kroz unaprjeđenje prava i razvoj usluga za osobe s invaliditetom“. U svrhu osiguravanja nacionalnih dokumenata u pristupačnom obliku za osobe s invaliditetom, snimljeni su zvučni zapisi Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine i pripadajućeg Akcijskog plana, Nacionalnog plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine i pripadajućeg Akcijskog plana i Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine i njemu pripadajućeg Akcijskog plana, te su isti distribuirani udrugama slijepih osoba, članicama Hrvatskog saveza slijepih. Na taj način navedeni dokumenti pristupačni su slijepim i slabovidnim osobama. Također Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine i njemu pripadajući akcijski plan tiskani su u nakladi od 400 primjeraka, te će biti distribuirani. Za provedbu mjere uz sredstva redovne djelatnosti utrošeno je ukupno 35.053 kuna s aktivnosti A792006 Provedba nacionalnih strategija te unapređenje stručnog rada u sustavu socijalne skrbi i 19.750,00 kuna s aktivnosti A522019 Koordinacija, praćenje i vrednovanje Nacionalne strategije za osobe s invaliditetom. Mjere „Priprema osoba s invaliditetom za zapošljavanje“ i „Provodenje aktivne politike zapošljavanja osoba s invaliditetom“ provode se sukladno planiranim rokovima te je njihova provedba u tijeku. Za provedbu ovih mjera u 2022. godini utrošeno je 172.912.131,63 kuna. Provedbom ovih mjera u okviru sustava zapošljavanja osoba s invaliditetom ostvareni su značajni rezultati te će se i nadalje provoditi aktivnosti usmjerene na zapošljavanje i održavanje zaposlenosti osoba s invaliditetom.

Nacionalnim planom plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine predviđeno je 10 mjera iz mjerodavnosti Ministarstva koje jamče bolje uvjete života ranjivim skupinama društva, a obuhvaćene su kroz područja intervencije i realizirat će se kroz niz različitih aktivnosti.

10 mjera iz nadležnosti Ministarstva:

1. „Sveobuhvatna dijagnoza siromaštva i socijalne isključenosti“ – predviđeni početak provedbe rujan 2022. godine pomaknut je na 9. siječnja 2023. godine. Tijekom 2022. godine provedene su pred pripremne aktivnosti koje u bitnom uključuju pripreme za potpisivanje sporazuma (Svjetska banka, Europska komisija i MROSP) i izrada TOR-a.

U bitnom, suglasnost na prijedlog TOR-a odaslana je mailom u kojem je naveden teorijski model koji se temelji na najboljoj međunarodnoj praksi, pregledima dokumenata i opsežnoj raspravi s dionicima/imateljima podataka u vezi s postojećom podatkovnom infrastrukturom; pripremljen je i dopis suglasnosti te je održan tehnički sastanak s predstavnicima SB, DG REFORM I MROSP, na kojem se raspravljalo o tehničkim detaljima vezanim uz međusobne obveze (potpisivanje, isplata sredstava, formalni početak projekta) SB i EK – DG REFORM koji su ujedno i potpisnici ugovora o TSI projektu. U tijeku je dogovor oko razmjene

informacija vezano uz proceduru službenog "kick off eventa" koji bi se trebao održati u periodu od 6.- 10. veljače 2023. godine.

Ističemo značaj ove mjere obzirom je isti naveden kao osnovni kriterij za ispunjavanje uvjeta za povlačenje sredstava iz EU fondova.

2. „Povećanje primjerenošti socijalnih naknada i poboljšanje pokrivenosti najosjetljivije skupine zdravstveno osiguranih osoba dopunskim zdravstvenim osiguranjem“ provedene su predviđene aktivnosti za donošenje novog Zakona o socijalnoj skrbi koji je stupio na snagu 17. veljače 2022. godine sa izmjenama vezanim uz zajamčenu minimalnu naknadu (ZMN). U izvještajnom razdoblju, suprotno postavljenim pokazateljima rezultata, kontinuirano dolazi do pada broja korisnika ZMN-a iz razloga što je došlo do smanjenja broja kućanstava (prema Popisu stanovništva iz 2021. godine broj kućanstava se smanjio za 97.212 (-6,33%) u 10 godina), pada nataliteta, vanjskih migracija, ali i povećanje zaposlenosti i nastavka mirovinske reforme (uvodenje nacionalne naknade za starije osobe za koje nije propisan prihodovni i imovinski kriterij za ostvarivanje prava). Ukupno za razdoblje od 1.1. do 31.12.2022. za korisnike ZMN-a isplaćeno je 411.166.318,06 kuna s aktivnosti A799007 Zajamčena minimalna naknada.

3. “Informatizacija socijalnih naknada u sustavu socijalne zaštite – početak provedbe prosinac 2022. godine”

U svrhu provedbe mjere kojoj je jedan od pokazatelja rezultata da se JLRPS omogući pristup podacima o socijalnim naknadama za svakog pojedinog korisnika, u tijeku je analiza informacijskog sustava naknada iz sustava socijalne zaštite koje osiguravaju JLRPS. Sukladno rezultatima analize nadograditi će se postojeći informacijski sustav ili će se izraditi novi koji će omogućiti klasifikaciju naknada iz sustava socijalne zaštite koje osiguravaju JLRPS. Kategorizacija će poslužiti za šifriranje lokalnih naknada u JOPPD Obrascu kako bi kroz EDIP informacijski sustav Porezne uprave Ministarstva financija iste bile vidljive za svakog korisnika koji je ostvario navedenu naknadu. Podaci o korisnicima bi bili dostupni onim tijelima koja za to imaju zakonsku osnovu, uključujući i JLRPS. Navedeno će omogućiti transparentnost naknada iz sustava socijalne zaštite na lokalnoj razini odnosno uvid za svakog korisnika ostvaruje li određenu naknadu koju osiguravaju JLRPS. Za provedbu navedenog pokazatelja rezultata u 2022. godini na stavci A854006 osiguran je iznos od 200.000,00 kuna (sa PDV-om) odnosno 160.000,00 kuna (bez PDV-a), a 8. studenoga 2022. godine je sklopljen ugovor za analizu i izradu detaljne funkcionalne i tehničke specifikacije informacijskog sustava naknada iz sustava socijalne zaštite koje osiguravaju JLRPS u iznosu od 189.500,00 kuna (sa PDV-om) odnosno 236.875,00 kuna (bez PDV-a).

4. „Razvoj i provedba programa usmjerenih smanjenju materijalne deprivacije i socijalne isključenosti ranjivih skupina“ - U dijelu planirane mjere Objave poziva na dodjelu sredstava iz Europskog socijalnog fonda plus (ESF +) u 2022, kasni iz razloga što nisu krenule Objave iz ESF +. Međutim u tijeku je provedba aktivnosti podjele hrane i osnovne materijalne pomoći financirane iz REACT – EU za Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i / ili osnovne materijalne pomoći faza IV. U tijeku je provedba 28 projekata ukupne vrijednosti 93,60 milijuna kuna (T792013 OPERATIVNI PROGRAM ZA HRANU I OSNOVNU MATERIJALNU POMOĆ ZA RAZDOBLJE 2014. - 2020. (FEAD)). Pomoć je osigurana za preko 74 000 najpotrebitijih osoba. Poziv za prijavu projekata

usmjerenih smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti te socijalnom uključivanju i integraciji socijalno osjetljivih skupina- Trogodišnji programi usmjereni razvoju i širenju usluga za beskućnike – u 2022. godini broj ukupni broj korisnika usluga za beskućnike je 901. Od tog broja 77 je bilo korisnika usluge smještaja i 824 ostalih usluga usmjerenih beskućnicima. Ukupno je utrošeno 600.000,00 kn sa aktivnosti A734189 Udruge u socijalnoj skrbi.

Napomena: Druga godina provedbe trogodišnjeg programa provodila se u razdoblju od 01.05.2021.-30.04.2022.godine, a treća godina provedbe od 1.5. 2022. i još uvijek je u tijeku te smo koristili podatke iz privremenih (polugodišnjih) izvještaja, odnosno za razdoblje provedbe od 1.5.2022. do 30.11. 2022. godine.

Poziv za prijavu prijedloga trogodišnjih programa udruga koje djeluju u području socijalne skrbi pod nazivom „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju udruge“ za razdoblje od 2020. do 2023. godine - tijekom 2022. godine u okviru provedbe druge i treće godine programa ukupno četiri udruge pružale su usluge za ukupno 138 korisnika beskućnika. Napomena: Druga godina provedbe trogodišnjeg programa provodila se u razdoblju od 1.6. 2021. godine do 30.5.2021. godine, treća godina je u tijeku te traje od 1.6. 2022. godine. Za objedinjavanje podataka koristili smo se podacima iz izvještaja o napretku. U okviru ovog programa četiri udruge pružale su socijalne usluge za ukupno 138 korisnika- beskućnika. Ukupno je utrošeno 2.901.400,00 kuna sa aktivnosti A734189 Udruge u socijalnoj skrbi.

5. „Daljnji razvoj volonterstva u Republici Hrvatskoj“ odnose se na broj organizatora volontiranja, volontera i volonterskih sati, a to su podaci koje Ministarstvo prikuplja do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu. Obzirom na navedeno u izvještajnom razdoblju za mjeru nije primjenjiv iznos utroška. Podaci o organiziranom volontiranju za 2022. godinu bit će dostupni u drugom kvartalu 2023. godine.

6. „Poboljšanje dostupnosti besplatnih obroka djeci u siromaštvu ili riziku od siromaštva i socijalne isključenosti“, u dijelu koji se odnosi na učenike koji su primili besplatan obrok, provodili su se projekti u okviru Poziva „Osiguravanje besplatnih školskih obroka za djecu koja žive u siromaštvu ili su u riziku od siromaštva za školsku godinu 2022.- 2023.“. Ukupno 26000 učenika je primilo školski obrok. U travnju 2022., prema planu je objavljen Poziv za osiguravanje besplatnih školskih obroka za djecu koja žive u siromaštvu ili su u riziku od siromaštva za školsku godinu 2022. - 2023. Početak podjele besplatnog školskog obroka djeci je početkom školske godine, u rujnu 2022. godine. Ukupno za razdoblje od 1.1. do 31.12.2022 za mjeru je utrošeno 9.729.071,17 kuna (T792013 OPERATIVNI PROGRAM ZA HRANU I OSNOVNU MATERIJALNU POMOĆ ZA RAZDOBLJE 2014. - 2020. (FEAD))

7. „Poboljšanje integriranog pristupa skrbi za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti“ – početak provedbe planiran je u 2023. U pripremi je prijedlog suradnje odnosno projektnog zadatka s opisom poslova (Terms of Reference) za navedenu mjeru.

8. „Poboljšanje i dostupnost besplatnih programa usmjerenih socijalnom uključivanju djece i obitelji u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti“ - provode se dvogodišnji programi usmjereni smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti te socijalnom uključivanju i integraciji socijalno osjetljivih skupina. Provedba prve godine je počela 1.09.2021. te traje do 31.08.2022. Unutar programa od 4 prioriteta područja 2 pokrivaju mjeru: P1 Programi usmjereni smanjenju socijalne isključenosti pripadnika romske zajednice (6 udruga, iznos financiranja 1.000.000,00 kn), te P2 Programi usmjereni pružanju podrške u integraciji u

zajednicu osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom (8 udruga, iznos financiranja 583.000,00 kuna). Sredstva utrošena za razdoblje 1.1. do 30.6.2022. godine, iznose 791.500,00 kuna (Program 4002 Skrb za socijalno osjetljive skupine na Aktivnosti A734189 Udruge u socijalnoj skrbi) . Navedena sredstva utrošena su za 611 djece i mlađih u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti uključenih u programe socijalnog uključivanja.

9. "Redefiniranje modela obiteljske mirovine" - Izvještava Uprava za mirovinski susta

10. "Podizanje donje razine prava iz mirovinskog osiguranja" - Izvještava Uprava za mirovinski susta

Nacionalnim planom za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja, za razdoblje do 2027. godine predviđene su 4 mjere u djelokrugu ovog Ministarstva kako slijedi: "Razvoj svijesti javnosti o neprihvatljivosti seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja, njegovim pojavnim oblicima i posljedicama te mogućnostima zaštite žrtava"; "Jačanje kompetencija državnih službenika i stručnjaka različitih sustava koji pružaju pomoć i potporu žrtvama seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja"; "Osiguravanje dostupnosti specijaliziranih servisa za rad sa žrtvama seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja" te "Osiguranje preduvjeta zaštite djece prilikom zapošljavanja na sva radna mesta koja se odnose na neposredan rad s djecom ili uključuju kontakt s djecom".

Mjera Osiguranje preduvjeta zaštite djece prilikom zapošljavanja na sva radna mesta koja se odnose na neposredan rad s djecom ili uključuju kontakt s djecom u potpunosti je provedena donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu koji u svom članku 19.b propisuje posebnu zaštitu djece i maloljetnika na način da poslodavac, odnosno organizator aktivnosti u kojima sudjeluju djeca dužan je voditi računa da osobe koja su u kontaktu s djecom i maloljetnicima nisu pravomoćno osuđene za neko od kaznenih djela protiv spolne slobode, spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, a koja su, prije nego što su počinjena, bila propisana zakonom ili međunarodnim pravom te da se protiv njih ne vodi kazneni postupak za neko od navedenih kaznenih djela. Osim toga poslodavac je ovlašten uz suglasnost osobe za koju se traži, zatražiti od nadležnog suda dokaz da kandidat za radno mjesto ili radnik zaposlen kod poslodavca nije pravomoćno osuđen te od kandidata za radno mjesto ili od radnika zaposlenog kod poslodavca zatražiti da dostavi dokaz da se protiv njega ne vodi kazneni postupak za navedena kaznena djela. Ukoliko poslodavac sazna da postoje navedene zapreke dužan je onemogućiti takvoj osobi kontakt s djecom ili maloljetnicima. Za provedbu ove mjere nije bilo potrebno osigurati financijska sredstva.

Za ostale tri mjere za nadležnosti ovog Ministarstva rok provedbe je 2024. godina.

Nacionalni plan za razvoj socijalnih usluga, za razdoblje do 2027. godine:

Poseban cilj 1. Povećanje dostupnosti socijalnih usluga

Mjera 4. Poticanje razvoja udomiteljstva (povećanje broja udomiteljskih obitelji za djecu)

U 2022. godini osigurano je 11.453.974,38 eura u Državnom proračunu Republike Hrvatske na Aktivnosti A734186 - Naknada za smještaj u udomiteljsku obitelj, u ukupnom iznosu od 5.595.023,82 eura i Aktivnosti A791001 - Osobna naknada udomitelju, u ukupno iznosu od 5.858.950,56 eura. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o udomiteljstvu i Zakon o socijalnoj skrbi, kojim se regulira pitanje priznavanja prava na uslugu smještaja, stupili su na snagu 17. veljače 2022. godine. O priznavanju prava na opskrbninu i prava na naknadu za rad tradicionalnih udomitelja odlučuje se rješenjem o priznavanju prava na uslugu smještaja u

udomiteljskoj obitelji, s time da je centar za socijalnu skrb dužan provesti postupak radi utvrđivanja ispunjavanja uvjeta za priznavanje prava na uslugu smještaja, u roku od godine dana od dana stupanja na snagu Zakona odnosno do 17. veljače 2023. godine. Sve naknade za rad udomitelja i sve ospkrbnine priznaju se s 5. ožujkom 2022. godine. S obzirom na rok donošenja rješenja kojima se priznaju naknade u uvećanom iznosu kao i proceduru isplate istih, nije moguće iskazati točan iznos finansijskih sredstva utrošenih za provedbu mjere tijekom 2022. godine.

Također za provedbu naknade za smanjenje utjecaja porasta cijena energenata na udomitelje planirana su u državnom proračunu Republike Hrvatske na aktivnosti A791001 - Osobna naknada udomitelju za 2022. godinu 1.294.312,82 eura.

Ostvarene su zadane ključne točke ostvarenja mjere i to prije zadanog roka. U tijeku izrade provedbenog programa tijela državne uprave kao ključna točka ostvarenja mjere nije navedeno donošenje nove mjere namijenjene smanjenju utjecaja porasta cijena energenata na udomitelje no podaci o postignutim rezultatima u odnosu na isto su iskazani kao rezultat provedbe mjere, a imajući u vidu određeni utjecaj na ostvarenje mjere.

Kao pokazatelj rezultata mjere naveden je „Indeks povećanja broja udomitelja“ s početnom i ciljanom vrijednosti. U odnosu na iskazane vrijednosti tijekom 2022. godine nismo dosegli zadanu vrijednost odnosno vrijednost je manja nego početna. Razlog tome je jedna od aktivnosti koje Ministarstvo poduzima zajedno sa centima za socijalnu skrb i ažuriranje podataka o udomiteljima, s ciljem osiguravanja stvarnog udomitelja koji skrbe o korisnicima ili su voljni skrbiti o korisnicima, a ne samo onih koji imaju dozvolu za obavljanje udomiteljstva, a nemaju na smještaju korisnike. Drugi bitan utjecaj na broj udomitelja je kretanje broja srodničkih udomitelja s obzirom da srodničko udomiteljstvo je, sukladno Zakonu o udomiteljstvu, prioritetan oblik skrbi koji se osigurava u skladu s interesima korisnika kod članova obitelji bliskih korisniku. Također praćenjem područja udomiteljstva kroz proteklo razdoblje utvrđeno je da je za poticanje razvoja udomiteljstva, osim navedenih ključnih točaka ostvarenja mjere, potrebno provesti još neke od aktivnosti u suradnji s određenim dionicima.

No napominjemo da je pravo stanje porasta interesa za obavljanje udomiteljstva prikazuju podaci o broju izdanih prvih dozvola za obavljanje udomiteljstva, koji zapravo prikazuju broj novih udomitelja, a broj prvih dozvola (novih udomitelja) za obavljanje udomiteljstva za djecu u 2022. godini je u usporedbi s 2021. godinom veći za 24 % dok je u usporedbi s 2019. godinom veći za 28,9,7%.

Nadalje, u ukupnom broju prvih dozvola (novih udomitelja) za obavljanje udomiteljstva u 2022. godini je u usporedbi s 2021. godinom veći za 25 %, dok je u usporedbi s 2019. godinom veći za 15,5%.

No napominjemo da je pravo stanje porasta interesa za obavljanje udomiteljstva prikazuju podaci o broju izdanih prvih dozvola za obavljanje udomiteljstva, koji zapravo prikazuju broj novih udomitelja, a broj prvih dozvola (novih udomitelja) za obavljanje udomiteljstva za djecu u 2022. godini je u usporedbi s 2021. godinom veći za 24 % dok je u usporedbi s 2019. godinom veći za 28,9,7%.

Nadalje, u ukupnom broju prvih dozvola (novih udomitelja) za obavljanje udomiteljstva u 2022. godini je u usporedbi s 2021. godinom veći za 25 %, dok je u usporedbi s 2019. godinom veći za 15,5%.

Nadalje, u ukupnom broju prvih dozvola (novih udomitelja) za obavljanje udomiteljstva u 2022. godini je u usporedbi s 2021. godinom veći za 36%, dok je u usporedbi s 2019. godinom veći za čak 59%.

Također kao pokazatelj rezultata možemo istaknuti povećanje broja specijaliziranih udomitelja za djecu, koji se brinu za djecu kojima je potreban najveći stupanj podrške, a koji je zahvaljujući izmjenama propisa povećan s 0 na 5.

U sljedećem razdoblju je, za otklanjanje prepreka u postignuću mјere, potrebno poticati i unaprijediti promociju udomiteljstva na lokalnim sredinama u skladu s potrebama te omogućiti zaposlenim i samozaposlenim udomiteljima vremensku i novčanu potporu kroz određeno razdoblje za smještaj djeteta do 7 godine, a kako bi se osigurala mogućnost što bolje adaptacije djeteta i osiguranje daljnje kvalitetne skrbi.

Poseban cilj 4. Jačanje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga

U 2022. godini zaposleno je ukupno 342 dodatna nova radnika u ustanovama socijalne skrbi čime se nastavlja s poboljšavanjem ljudskih potencijala centara za socijalnu skrb i pružatelja socijalnih usluga koji se financiraju sredstvima državnog proračuna. Provedbom mјere korisnicima se osigurava kvalitetnije pružanje socijalnih usluga i dostupnost usluga u obitelji i zajednici, za što su osigurana sredstva u iznosu od više 60 mil. kuna na godišnjoj razini u Državnom proračunu.

S ciljem poboljšanja infrastrukturnih kapaciteta za pružanje socijalnih usluga utrošeno je u 2022. godini ukupno 39.851.938,25 kuna za ulaganja u 25 ustanova socijalne skrbi sa slijedećih pozicija: K 618350 – Poboljšanje infrastrukture u sustavu socijalne skrbi, K 618388 – Nabava opreme manje vrijednosti u sustavu socijalne skrbi, K 618391 – Hitne intervencije u sustavu socijalne skrbi, K 789014 – Centar za rehabilitaciju Mir Rudine, K 790009 – Centar za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek“ Zagreb, K 790011 – Dom za odgoj djece i mladeži Zadar, K 791012 – Centar za odgoj i obrazovanje Dubrava, K 795002 – Dječji centar Voštarnica u Zadru, K 795015 – Dom za odrasle osobe Ljeskovica, K 797011 – Centar za socijalnu skrb Sinj, K 797012 – Odgojni dom Ivanec, K 798012 – Centar za socijalnu skrb Karlovac, K 798013 – Centar za rehabilitaciju Stančić, K 807013 – Centar za rehabilitaciju Vrlika, K 799013 – Dom za odrasle osobe Blato, K 807000 – Dom za psihički bolesne odrasle osobe Delnice, K 809012 – Centar za socijalnu skrb Sisak.

Povećanje opsega pružanja izvaninstitucijskih usluga na područjima na kojima te usluge nisu dostatne (Mjera 43.) usmjerenja je na osiguravanje regionalno ravnomjernije rasprostranjenosti izvaninstitucijskih usluga u skladu s utvrđenim potrebama i prioritetima radi prevencije institucionalizacije. U svrhu toga planira se objava nacionalnih poziva za širenje izvaninstitucijskih usluga u zajednici radi ravnomjernije regionalne rasprostranjenosti krajem 2023. godine nakon što se donesu županijski socijalni planovi. Aktivnosti mјere Poboljšanje infrastrukturnih kapaciteta za pružanje socijalnih usluga koja ima za cilj osiguravanje kvalitetnog prostora koji jamči održivost i racionalno korištenje te osiguravanje nekretnina koji jamče dostupnost usluga u zajednici provode se kontinuirano sukladno planiranoj dinamici.

Provedba mјere Nastavak procesa deinstitucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga (Mjera 44.) provodi se u skladu s predviđenom dinamikom provedbe te se aktivnosti razvoja usluga u zajednici kontinuirano provode. U tu svrhu nastavka procesa izrađen je krajem

lipnja 2022. godine Operativni plan deinstitucionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine. Plan je izrađen s ciljem smanjenja broja korisnika u institucijama i osiguravanja njihovog života u zajednici te razvoja usluga podrške, radi osiguravanja regionalne ravnomernosti i dostupnosti usluga.

Izgradnjom centara za starije (Mjera 45.) želi se osigurati primjerene usluge za starije osobe na područjima na kojima te usluge nisu dosta te je u svrhu provedbe mjere u prosincu 2022. godine objavljen je javni poziv za jedinice lokalne i područne samouprave na području Republike Hrvatske za izgradnju i opremanje centara za starije osobe. Jedinice lokalne samouprave predviđene su kao prijavitelji, a županije kao partneri. Prema provedenom anketnom istraživanju koje je prethodilo objavi javnog poziva interes za izgradnju iskazale su gotovo sve županije.

Poticanje razvoja udomiteljstva (Mjera 46. povećanje broja udomiteljskih obitelji za djecu) Odlukom ministra koja je stupila na snagu 5. ožujka 2022. godine povećane su naknade za rad udomitelja i to za 60% za standardnog udomitelja i tradicionalnog udomitelja za odrasle osobe te 62,65% za tradicionalnog udomitelja za djecu. Za specijaliziranog udomitelja za djecu naknade za rad udomitelja povećane su za 20% i 15,38%, ovisno o stupnju spreme udomitelja. Nadalje, odlukom ministar koja je stupila na snagu 5. ožujka 2022. godine opskrbnina je povećana za 20,24%, 30% i 42,5% ovisno o dobi djeteta te 25%, 17,5% i 4,17% ovisno o funkcionalnom statusu odrasle osobe. Sukladno Izmjenama i dopunama Zakona o udomiteljstvu koji je stupio na snagu 17. veljače 2022. godine broj specijaliziranih udomitelja za djecu povećao se s 0 na 5, sukladno Registru udomitelja. Nadalje, u cilju smanjenja utjecaja porasta cijena energenata udomitelj koji je upisan u Registar udomitelja i koji pruža socijalnu uslugu smještaja u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem se pravo koristi ostvaruje pravo na naknadu u iznosu do 66,36 € mjesечно za sufinanciranje troškova električne energije, toplinske energije i plina.

U okviru mjere Razvoj novih usluga (Mjera 47.) provedena je edukacija za provođenje usluge socijalnog mentorstva te je educirano cca 250 stručnjaka iz centara za socijalnu skrb i službi za zapošljavanje. Izrađeni su Standardi postupanja obiteljskih suradnika obiteljskih suradnika, a aktivnosti obiteljskog suradnika osiguravat će se u okviru socijalne usluge psihosocijalne podrške u obitelji za osnaživanje obitelji za funkcioniranje u svakodnevnom životu. U okviru mjere educirano je i 150 stručnjaka za provođenje mjera obiteljsko pravne zaštite

Mjera uvođenje novih profila radnika za pružanje socijalnih usluga (Mjera 48.) usmjerena je na razvoj novih socijalnih usluga. Zapošljavanje navedenih novih profila radnika nije započelo u 2022. godini.

Utvrđivanje cijena socijalnih usluga za pružatelje socijalnih usluga u mreži temeljem jedinstvene metodologije za izračun cijena (Mjera 49.) provedene su edukacije pružatelja usluga vezano uz dostavu ključnih podataka o broju usluga i troškovima usluga. Temeljem Pravilnika je izrađen izračun cijena socijalnih usluga sukladno metodologiji propisanoj Pravilnikom. Izrađena je Odluka o cijenama socijalnih usluga za pružatelje usluga čiji osnivač je Republika Hrvatska, te je u tijeku sklanjanje ugovora s pružateljima usluga drugih osnivača za pružanje usluga u mreži.

Usklajivanje regulatornog okvira djelovanja za pružanje socijalnih usluga s potrebama razvoja

socijalnih usluga (Mjera 50.) - Tijekom 2022. godine usvojeno je 5 nacionalnih planova za razdoblje 2021. – 2027., sedam zakonskih propisa i 19 provedbenih propisa u svrhu reforme sustava socijalne skrbi.

Osnovana je Radna skupina za izradu funkcionalne (poslovne) specifikacije informacijskog sustava za pružatelje socijalnih usluga (Mjera 51.) sa zadaćom: priprema poslovne dokumentacije na temelju koje će biti izrađena funkcionalna i tehnička specifikacija za izradu softvera informacijskog sustava za pružatelje socijalnih usluga. Pokrenut je postupak javne nabave za uslugu izrade detaljne funkcionalne i tehničke specifikacije informacijskog sustava za pružatelje usluga. Informacijski sustav za pružatelje usluga biti će namijenjen domovima socijalne skrbi, Obiteljskom domu i centrima za pružanje usluga u zajednici kojima je osnivač Republika Hrvatska i pružateljima usluga sa kojima Ministarstvo ima sklopljen ugovor o međusobnim odnosima. Navedeni sustav biti će dio jedinstvenog IT sustava socijalne skrbi.

U svrhu provedbe mjere Unapređenje procjene potreba u skladu s jedinstvenom metodologijom za procjenu potreba (Mjera 52.) provodi se Projekt „Potpora poboljšanju socijalnih usluga u Hrvatskoj“ u okviru kojeg se izrađuje metodologija za procjenu potreba, a pilot projekt provodi se na području Osječko-baranjske županije. Održana je info radionica s predstavnicima županija, na kojima je predstavljena jedinstvena metodologija procjene potreba.

Poboljšanje infrastrukturnih kapaciteta za pružanje socijalnih usluga (Mjera 53.). Aktivnosti unapređenja ili poboljšanja prostornih uvjeta ustanova socijalne skrbi provode se kontinuirano sukladno planiranoj dinamici, te je 25 pružatelja poboljšano svoje prostorne uvjete, za što je utrošeno 5.289.261,17 €.

Zapošljavanje dodatnog broja radnika za pružanje socijalnih usluga (Mjera 54.) se provodi sukladno raspoloživim proračunskim sredstvima. S ciljem jačanja ljudskih potencijala te osiguravanja kvalitetnijeg pružanja i dostupnosti socijalnih usluga u ustanovama socijalne skrbi kojima je osnivač RH (centri za socijalnu skrb, obiteljski centri i pružatelji usluga) zaposleno je u ukupno 342 nova radnika.

Organiziranje edukacija i supervizije za podizanje kompetencija stručnjaka i udomitelja koji sudjeluju u pružanju socijalnih usluga (Mjera 55.). Tijekom 2022. godine provedena je 61 aktivnost za unapređenje profesionalnih kompetencija stručnjaka i kvalitete stručnog rada pružatelja socijalnih usluga (on-line radionice, edukacije, aktivni, regionalne radionice i stručne posjete) sukladno raspoloživim resursima. Ojačane su kompetencije 1500 stručnjaka zaposlenih u sustavu socijalne skrbi.

Volontiranje kao doprinos u pružanju socijalnih usluga (Mjera 56.). Poziv za prijavu za financiranje dvogodišnjih projekata volonterskih centara za 2023. i 2024. godinu objavljen je krajem 2022. godine. Obzirom na navedeno u izvještajnom razdoblju za mjeru nije primjenjiv iznos utroška.

Aktivnosti osposobljavanja pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj (Mjera 57.), (organiziranje izobrazbe za stjecanje znanja, tehnika i vještina o izvorima i načinima prikupljanja sredstava; osnivanje društvenih poduzeća) nisu planirane u 2022. godini.

DOPRINOS OSTVARENJU CILJEVA JAVNIH POLITIKA

Unaprjeđenje radnog zakonodavstva doprinijet će cilju 1.1. iz Programa Vlade Republike

Hrvatske 2020.-2024. pod nazivom Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost.

Uslijed izmjene pojedinih zakonskih odredbi, kao i propisivanja potpuno novih, osigurat će se dostojanstveni uvjeti rada radnika te ujedno potaknuti poduzetničke aktivnosti. Očekuje se smanjenje udjela ugovora o radu na određeno vrijeme, osobito onih kratkog trajanja, čime će se smanjiti segmentacija na tržištu rada između stalno i privremeno zaposlenih radnika, poticanje stalnih i stabilnih radnih odnosa, promicanje kolektivnog pregovaranja, bolje mogućnosti za usklađivanje poslovnog i privatnog života, transparentni i predvidivi uvjeti rada, kreiranje kvalitetnih radnih mjesta, dostojanstvene plaće radnika te fleksibilnije mogućnosti korištenja radne snage od strane poslodavaca.

Sve navedeno dodatno će poboljšati položaj radnika na tržištu rada i doprinijeti njihovom zadovoljstvu radnim mjestom, a poslodavcima omogućiti fleksibilnost u poslovanju.

Donošenjem novog propisa, Zakona o suzbijanju neprijavljenoga rada, osobe koje su radile za poslodavce bez prijave postaju radnici s prijavom, slijedom čega se na njih počinje primjenjivati sva prava koja im radni odnos jamči, a koja su zagarantirana općim propisom o radu. Navedeno također znači da ostvaruju i pravo na mirovinsko i zdravstveno osiguranje po osnovi radnog odnosa, što im jamči i prava prilikom odlaska u mirovinu u budućnosti.

Povećanje osviještenosti poslodavaca i radnika o značenju prevencije i provođenju preventivnih mjera u sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika (Mjera 17.)

Provedba mjere Povećanje osviještenosti poslodavaca i radnika o značenju prevencije i provođenju preventivnih mjera u sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika u znatnoj mjeri je u izvještajnom razdoblju 2022. godine pridonijela cilju 1.1. Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost Programa Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2021.-2024., povećavši razinu svijesti radnika i poslodavaca o važnosti sigurnih i zdravih mjesta rada te povećavši razinu sigurnosti i zaštite zdravlja radnika.

Provedba navedene mjere pridonijela je i ukupnoj osviještenosti dionika u sustavu zaštite na radu, naročito o važnosti provođenja preventivnih mjera s ciljem zaštite zdravlja radnika i postizanja sigurnih uvjeta rada. Izradenim edukacijskim materijalima pridonijet će se podizanju razine osviještenosti o potrebi stalnog stručnog usavršavanja stručnjaka zaštite na radu te kontinuiranom usavršavanju poslodavaca, ovlaštenika i povjerenika radnika za zaštitu na radu. Interaktivnim alatima za izradu procjene rizika poslodavcima su se omogućile značajne administrativne, a samim time i finansijske uštede. Procjena rizika na taj način učinila se dostupnija radnicima i ostalim dionicima u sustavu zaštite na radu.

Sveukupno na taj način kontinuirano se pozitivno utječe na sprječavanje ozljeda na radu i nastanak profesionalnih bolesti, odnosno bolesti u vezi s radom, te očuvanju radne sposobnosti i produljenje radnog vijeka.

U okviru Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine za područje tržišta rada relevantan je pokazatelj stopa zaposlenosti (20-64), a čija ciljana vrijednost za 2030. godinu iznosi 75%. Također, stopa zaposlenosti je jedan od ključnih pokazatelja Programa Vlade Republike Hrvatske te Nacionalnog programa reformi.

Stopa zaposlenosti (20-64) u Republici Hrvatskoj kontinuirano raste, pa tako u 3. kvartalu 2022. godine, iznosi 69,9%, dok je u 3. kvartalu 2016. godine, iznosila 62,9%. U prilog tome govori i podatak o broju osiguranika prema podacima HZMO-a te je na dan 31. prosinca 2022. godine broj osiguranika iznosio 1.607.734, što je povećanje za 36.062 u odnosu na 31. prosinca 2021. godine (kada je broj osiguranika iznosio 1.571.672). Broj nezaposlenih u evidenciji HZZ-a potkraj prosinca 2022. godine iznosi je 117.816 osoba. U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, broj nezaposlenih se smanjio za 7.899 osobe.

Program Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024., u cilju 1.2. Održiv zdravstveni i mirovinski

sustav, predviđa povećanje mirovine za dodatnih 10% te nastavak provedbe mirovinske reforme koja osigurava adekvatnost mirovina, uspostavljanje održivog mirovinskog sustava i rješavanje problema međugeneracijske nejednakosti. Mjere iz područja mirovinskog sustava u provedbenom programu doprinose upravo ostvarenju navedenog cilja.

Provedba navedenih mjera u mirovinskom sustavu također doprinosi ostvarenju strateškog cilja 5.5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, odnosno provedbi politike na prioritetnom području dostojanstvenog starenja, koja uključuje poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, poboljšanje mogućnosti umirovljenika za sudjelovanje na tržištu rada te razmatranje mogućnosti uvođenja novog modela obiteljskih mirovina. Isto tako, mjerama se doprinosi ostvarenju posebnog cilja Povećanje visine obiteljskih i najnižih mirovine utvrđenog Nacionalnim planom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Do kraja 2022. godine su, kroz provedbu mjera provedbenog programa, u okviru predviđenih rokova, stvoreni preduvjeti za ispunjenje ciljeva predviđenih Programom Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024., Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. g. te Nacionalnim planom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Mjerom Osiguranje osnovnog socijalno zaštitnog prihoda na nacionalno definiranoj minimalnoj razini za starije osobe ostvaren je cilj 1.2. Održiv zdravstveni i mirovinski sustav Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024. na način da je HZMO implementirao i omogućio provedbu Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe. Tako je na dan 31. prosinca 2022. godine, u isplati bilo 6418 korisnika nacionalne naknade za starije osobe.

Kroz provedbu projekata financiranih sredstvima Europske unije u sklopu mjera „Unapređenje rada HZMO“ i „Nove elektroničke usluge HZMO-a“ pridonosi se cilju 1.4. Učinkovita, transparentna i otporna država Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024. na način da će se povećati razina kvalitete usluga koje se pružaju korisnicima, osigurati učinkovitost rada HZMO-a kroz modernizaciju informatičkog sustava i temeljnih poslovnih procesa HZMO-a te olakšati pristup uslugama, što doprinosi modernizaciji javne uprave. S obzirom na obuhvatnost i trajanje projekata njihova implementacija i učinci će se ostvariti u narednim razdobljima.

Uspostava regionalnih mirovinskih informativnih centara novi je iskorak u nastojanjima Vlade Republike Hrvatske da javna uprava bude servis građana i da služi zadovoljavanju njihovih potreba. Sama ideja za unaprjeđenje kvalitete pruženih usluga temelji se na dosadašnjim iskustvima i saznanjima o sadržajima i uslugama koje građani i poduzetnici najčešće traže. Provedba ovih mjera važna je i zbog izazova globalizacije, digitalizacije društva i niza novih usluga koje stvaraju potrebu i izazov konstantnog educiranja. Svrha javne uprave je pružanje usluga zbog čega korisnik tih usluga mora biti u središtu njenog rada.

Svrha mjere „Uspješna apsorpcija sredstava iz Europskog socijalnog fonda / Fonda europske pomoći za najpotrebitije u svrhu ispunjavanje ciljeva kohezijske politike EU“ jest osiguranje financiranja projekata koji doprinose ciljevima OPULJP 2014.-2020., OPFEAD 2014.-2021. i PULJP 2021.-2027. i postizanje maksimalne stope ovjerenih sredstava (100%) prema Europskoj komisiji. S ciljem osiguranja kontinuiteta u financiranju projekata koji doprinose

ciljevima Europskog socijalnog fonda važno je bilo osigurati pravovremeno usvajanje novog Programa 2021.-2027. te nastaviti s objavama poziva na dostavu projektnih prijedloga kroz modalitete otvorenih i izravnih dodjela bespovratnih sredstava. Uspješnom apsorpcijom sredstava oba programska razdoblja postići će se ciljevi identificirani predmetnim programima u području zapošljavanja, socijalnog uključivanja, obrazovanja te zdravstva u skladu s programom Vlade Republike Hrvatske 2020., cilj 2.1. Gospodarski oporavak i poslovno okruženje.

Konkretno, novi ESF+ Program usmjeren je na sljedeće ciljeve ulaganja: visoka razina mogućnosti zaposlenja, poboljšanje prilika za zaposlenje, ulaganje u obrazovanje i vještine, visoka razina socijalne uključenosti i iskorjenjivanje siromaštva, pogotovo kod djece i ranjivih skupina.

Postizanje pokazatelja rezultata navedenih mjera Provedbenog programa Ministarstva pridonose postizanju posebnih ciljeva Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacionalnog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine te cilju 1.1. Očuvanje radnih mesta i socijalna sigurnost iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. do 2024. Također, provedba mjera doprinosi provedbi strateškog cilja 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine i prioritetu javnih politika usmjerenih na dostupnost, priuštivost i pristupačnost socijalnih usluga osobama s invaliditetom te suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti, uz napomenu da su iskazane potrebe u odnosu na ranjive skupine koje su temelj za realizaciju postavljenih mjera provedbenog programa.

Ciljevi javnih politika na području zaštite prava djece ostvaruju se kroz za promicanje jednakih mogućnosti za djecu u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, isključivanje nasilja nad djecom; osiguravanje sustavne podrške unaprjeđenja kvalitete života djece i njihove sigurnosti; sustavnu zaštitu prava djece u pravosudnim tijelima i sudskim postupcima i u svim kontaktima sa zakonima.

Provedba mjera Nacionalnog plana za prava djece u Republici Hrvatskoj vezana je uz ostvarenje Strateškog cilja 5.: Zdrav, aktivan i kvalitetan život i strateškog cilja 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom, Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine.

Provedba mjera Nacionalnog plana za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja vezana je uz ostvarenje Strateškog cilja 5.: Zdrav, aktivan i kvalitetan život, Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine.

Provedbom mjere „Poticanje razvoja udomiteljstva (povećanje broja udomiteljskih obitelji za djecu)“ utječemo na razvoj društva prožetog solidarnošću, omogućavamo jednake mogućnosti za korisnike te osiguravamo prava prvenstveno djeteta na život u obiteljskom okruženju te omogućavamo bolju socijalnu uključenost djece i odraslih osoba, a sve u cilju poboljšanja kvalitete života u svim krajevima Hrvatske djece i odraslih osoba kojima je potrebno osigurati usluge smještaja.

Ostvarenje vrijednosti pokazatelja rezultata mjera Provedbenog programa pridonosi postizanju

posebnih ciljeva Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine te cilju 1.1. Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. do 2024. godine. Također provedba mjera doprinosi provedbi strateškog cilja 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine koji obuhvaća zdravlje, zdravstvenu zaštitu, kvalitetu života starijih sugrađana, solidarnost s ranjivim društvenim skupinama ili osobama izloženim riziku od siromaštva i prepoznaće ih kao bitne sastavnice solidarnog i prosperitetnog društva, a u sklopu navedenog cilja jedno od prioritetnih područja javnih politika jest i „Socijalna solidarnost i odgovornost“ što uključuje „društvo prožeto solidarnošću i pravednošću, jednakih mogućnosti za sve, uz osiguranje temeljnih prava i sloboda, te borbu protiv svih oblika nasilja, diskriminacije i isključenost“.

U pogledu mjera Provedbenog programa Ministarstva za razdoblje 2021.-2024. koje doprinose provedbi cilja 1.1. Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost iz Programa Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2021. – 2024., provodile su se mjere usmjerene na razvoj usluga u zajednici radi unaprjeđenja kvalitete života korisnika i osiguravanja regionalne ravnopravnosti i dostupnosti usluga kao podrška procesu deinstitucionalizacije i prevencije institucionalizacije, poticanju razvoja udomiteljstva, unaprjeđenju upravljanja socijalnim uslugama i jačanju prostornih i stručnih kapaciteta pružatelja socijalnih usluga.

Koordinator za strateško planiranje

Ivan Vidiš, državni tajnik